OIKEUSMINISTERIÖ

SELVITYS

Demokratia-, kieli- ja perusoikeusasioiden yksikkö 31.1.2018

Suurelle valiokunnalle

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ EDUSKUNNALLE EHDOTUKSESTA EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI (Euroopan tason poliittiset puolueet ja säätiöt, U 60/2017 vp)

Suuren valiokunnan pöytäkirjassa SuVP 58/2017 vp todetaan, että otsikkoasiassa päätettiin pyytää asiasta oikeusministeriöltä kirjallista lisäselvitystä asian etenemisestä ja asiassa esitetyistä kannoista.

Oikeusministeriö toteaa kunnioittavasti seuraavaa:

Ehdotus asetuksen muuttamiseksi on tullut Euroopan parlamentilta, joka on vahvasti sitä mieltä, että puolueasetuksen puutteita on tarpeen korjata ennen seuraavia Euroopan parlamentin vaaleja. Parlamentti on kiinnittänyt erityistä huomiota vaaditun omarahoituksen tasoon ja Euroopan parlamentin jäsenten mahdollisuuteen kuulua useampaan puolueeseen.

Ehdotuksessa 18 artiklaan on ehdotettu lisäystä, jonka mukaan eurooppalaisen puolueen pitää esittää tietoja siitä, että sen kansalliset jäsenpuolueet julkaisevat internetsivuillaan tietoja mm. sukupuolten edustuksesta ja eurooppalaisen puolueen logosta. Neuvottelujen aikana on laadittu kompromissiehdotus, jossa täsmennetään ja väljennetään 18 artiklan vaatimusta alkuperäiseen komission esitykseen verrattuna. Komissio on todennut neuvotteluissa keskustelleensa 18 artiklasta joulukuussa parlamentissa asetusta toimeenpanevien henkilöiden kanssa. Parlamentti pohtii edelleen parhaita käytäntöjä tietojen esittämisen osalta ja keskustelu komission ja parlamentin välillä jatkuu. Käytännön toteutuksessa esillä on ollut mahdollisimman kevyitä keinoja. Esimerkiksi kuva tai jonkinlainen deklaraatio voisivat tulla kysymykseen.

Asetuksen 27 ja 30 artikloihin ehdotetaan, että eräissä tapauksissa luonnollinen henkilö voisi joutua vastuuseen puolueen laiminlyönneistä tai rikkomuksista. Luonnollisen henkilön vastuuta (27 ja 30 artiklat) koskeviin muutosehdotuksiin komissio on todennut, että ehdotuksella pyritään puuttumaan nimenomaan ”yhden miehen puolueisiin” ts. tilanteisiin, jossa yksi henkilö perustaa puolueen, ottaa rahat, lopettaa puolueen ja perustaa sen jälkeen uuden. Tähän ilmiöön puuttumista varten parlamentissa nykyistä asetusta toimeenpanevat ovat pyytäneet keinoja, johon muutoksella pyritään vastaamaan. Ehdotus tähtää nimenomaan yhden henkilön puolueisiin ja sillä ei pitäisi olla

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Eteläesplanadi 10 HELSINKI	PL 25 00023 VALTIONEUVOSTO	02951 6001	09 1606 7730	oikeusministerio@om.fi

laajempaa vaikutusta. Neuvottelujen aikana laaditussa kompromissiehdotuksessa muutoksia on muotoiltu entistä tarkkarajaisemmiksi.

Komissiosta on kerrottu, että puolueasetuksen soveltamisessa parlamentilla on suuri rooli ja että jo komission ehdotuksessa on otettu huomioon suhteellisuuden toteutuminen. Valtioneuvosto on käynyt virkamiestasolla 29.1. bilateraalineuvottelun komission kanssa siitä, minkälaiseen harkintaan ja minkälaisiin jo esille tulleisiin tapausesimerkkeihin asetuksen muutosehdotus perustuu erityisesti vastuuviranomaisen toimivallan ja luonnollisen henkilön vastuun osalta.

Komissio korosti bilateraalineuvottelussa Euroopan Parlamentin poikkeuksellista roolia, joka EP:llä ja valvontaviranomaisella on lainsäädännön toimeenpanossa ja soveltamisessa. Tapaamisessa vahvistui, että tarkoituksena on antaa välineitä puuttua nimenomaan edellä kuvattuun yhden henkilön puolueiden tapauksiin. Tällaisessa tapauksessa vastuuseen väärinkäytöstä ei ole välttämättä tähän mennessä saatu ketään. Komission harkinnassa vaikutukset yksilön asemaan ovat olleet keskeisellä sijalla. Komissio toi esiin, että asetuksen toimivuutta voidaan lähivuosina arvioida ja mahdollisuus muutosten tekemiseen tulee pitää auki.

Puolueasetuksesta keskustellaan seuraavaan kerran neuvoston yleisten asioiden työryhmässä 2.2. ja 16.2. Useimmat jäsenvaltiot ovat työryhmässä vaikuttaneet tyytyväisiltä kompromissiehdotukseen. Puheenjohtajan tarkoituksena on hakea neuvottelumandaattia Coreperistä helmikuun loppupuolella.

Neuvotteleva virkamies Heini Huotarinen